

Australian Government

Аустралијско држављанство

Наша заједничка веза

Кунем се да ћу од сада

бити лојалан/лојална Аустралији и њеним људима,

у чија демократска уверења и ја верујем,

чија права и слободе поштујем и

чије законе ћу подржавати и поштовати.

Аустралијско држављанство

Наша заједничка веза

Све информације које су вам потребне за полагање теста за добијање аустралијског држављанства се налазе у овој књижици. Не морате да купујете или да набављате друге комплете од појединаца или организација да бисте положили тест. Министарство не одобрава нити препоручује било које комплете за које се тврди да ће вам помоћи да положите тест за добијање аустралијског држављанства.

© Аустралијски Комонвелт 2009

Овај рад је заштићен ауторским правом. Материјал можете да преузмете, изложите, штампате и репродукујете само у неизмењеном облику (задржавајући и ово упозорење), за личну некомерцијалну употребу или за употребу у вашој организацији. Осим употребе која је дозвољена у складу са Законом о ауторским правима из 1968. године (*Copyright Act 1968*), сва друга права су задржана.

Молбе за додатна одобрења треба послати на адресу:

Commonwealth Copyright Administration
Copyright Law Branch
Attorney-General's Department
Robert Garran Offices
National Circuit
Barton ACT 2600

Факс: 02 6250 5989

Електронска пошта: commonwealth.copyright@ag.gov.au

Издаје: National Communications Branch of the Department of Immigration and Citizenship

6 Chan Street Belconnen ACT 2617

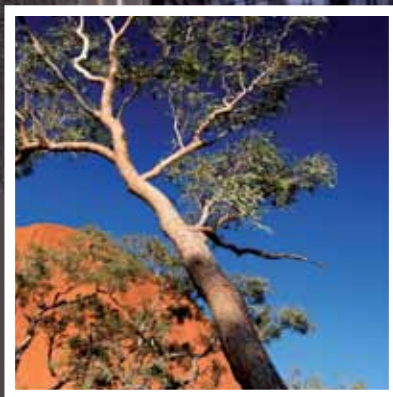
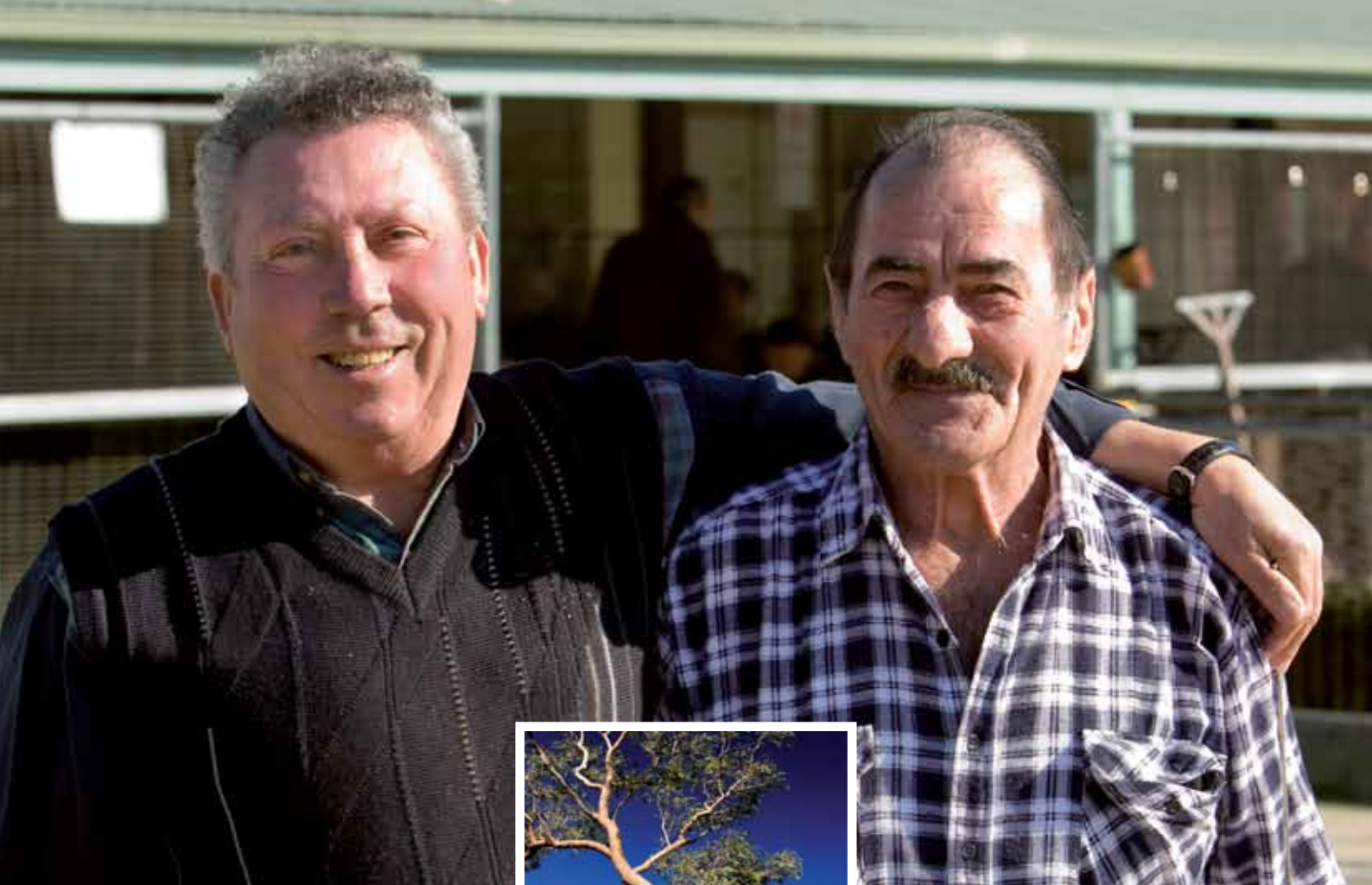
ISBN 978-1-92446-96-2

Не носимо одговорност:

Упозоравају се Аборицини и острвљани Торесовог мореуза да ова публикација садржи слике и/или садржај који се односи на преминуле особе.

Садржај

Порука за вас	3
Одељак из кога се полаже тест	
1. део – Аустралија и њени људи	8
2. део – Аустралијска демократска уверења, права и слободе	16
3. део – Влада и закон у Аустралији	22
Речник појмова из одељка из кога се полаже тест	30
Пробни тест	34
Одељак из кога се не полаже тест	
4. део – Аустралија данас	38
5. део – Наша аустралијска прича	54
Речник појмова из одељка из кога се не полаже тест	72
Више информација	74
Изјава захвалности	76

*Аустралијско држављанство је привилегија која пружа огромне користи.
Прихватањем аустралијског држављанства ви се придружујете јединственој националној заједници.*

Порука за вас

Честитамо вам на одлуци да постанете аустралијски држављанин. Да бисте могли да живите у новој земљи и у потпуности да учествујете у животу те земље као држављанин, потребна је храброст, труд и опредељење. Ми ценимо ваш допринос нашем мирољубивом и демократском друштву.

Аустралијско држављанство представља важан корак у „причи о вашем досељењу“. Узимање аустралијског држављанства значи прихватање трајних обавеза према Аустралији и свега онога што ова земља представља. То је такође почетак вашег званичног чланства у аустралијској заједници. То је корак који ће вам омогућити да кажете „Ја сам Аустралијанац/Аустралијанка“.

Аустралијско држављанство је привилегија која пружа огромне користи. Прихватањем аустралијског држављанства ви се придружујете јединственој националној заједници. Наша земља је изграђена захваљујући заједничком доприносу наших урођеника и оних који су касније дошли из целог света. Ми смо поносни на ову различитост и истовремено тежимо уједињеној и хармоничној нацији.

Снага аустралијске заједнице је у томе што можемо заједно да решавамо проблеме и да од Аустралије створимо предивну државу као што она и јесте. Имамо стабилан систем власти и Аустралијанци поштују власт и државне законе. Наша стабилност, наша култура и наши закони су обликовани нашом историјом. Придруживањем аустралијској заједници, наследићете њену историју и бићете у могућности да тој историји дате свој допринос.

Аустралија је прастара земља. Она је пространа и јединствена. То је земља тропских кишних шума и шумских предела, златних плажа и пустиња. Културе наших урођеника су најстарије културе на свету које су се до данас одржале. Ми смо такође млада нација - нација досељеника. Европска колонизација Аустралије је почела 1788. године, а и данас још увек срдечно дочекујемо нове досељенике. Људи из преко 200 земаља су се настанили у Аустралији. Резултат тога је да је наше друштво једно од најразноврснијих на свету. Аустралија успешно комбинује етничку и културну различитост са националним јединством. Држављанство је веза која нас све спаја.

Аустралија је демократска земља. Држављанство вам пружа могућност да у потпуности учествујете у изградњи наше демократске нације. То значи да сте спремни да испуните своје обавезе као званичан члан аустралијске заједнице. Аустралијанци верују у достојанство и слободу сваке особе, равноправност мушкараца и жена и владавину закона. Аустралијско држављанство значи поштовање ових вредности у вашем свакодневном животу.

Полагање заклетве за аустралијско држављанство

Важно је да сви аустралијски држављани знају своја права и одговорности и да разумеју шта значи бити држављанин, без обзира да ли смо Аустралијанци по рођењу или по избору. То је важан део у изградњи наше нације.

Током церемоније приликом доделе држављанства, положићете заклетву за аустралијско држављанство. Тим чином јавно исказујете своју оданост Аустралији и прихватаете одговорности и привилегије које произлазе из држављанства. Схватањем значења заклетве имаћете јаснију представу о томе шта значи бити Аустралијанац и које су одговорности и привилегије које проистичу из држављанства.

Ово је заклетва коју ћете положити:

Кунем се Богом да ћу од сада,*

бити лојалан/лојална Аустралији и њеним људима,

у чија демократска уверења и ја верујем,

чија права и слободе поштујем, и

чије законе ћу подржавати и поштовати.

* Особа која полаже заклетву може да одлучи да ли ће да изговори реч „Богом“ или не.

Док будете читали ову књижицу, схватићете пуно значење заклетве, као и то како ви можете да одиграте већу улогу у аустралијском друштву.

Како да постанете држављанин Аустралије

Историја досељавања у Аустралију је преко 200 година стара. У том погледу ми смо још увек млада нација и ви сте део „наше приче“. Одлуке које ви, као држављанин Аустралије, донесете помоћи ће да се обликује наша будућност.

Полагање теста за добијање аустралијског држављанства

Теста за добијање аустралијског држављанства је осмишљен да се процени да ли имате довољно знања о Аустралији и о одговорностима и привилегијама које произлазе из држављанства.

Тест за добијање држављанства је конципиран да се процени да ли имате основно знање енглеског језика. Енглески језик је наш национални језик. Комуникација на енглеском језику ће вам помоћи да одиграте активнију улогу у аустралијском друштву. Знање језика ће вам помоћи да у потпуности искористите могућности образовања и запошљавања, као и других ствари које нуди Аустралија.

Тест за добијање држављанства се полаже на компјутеру, на енглеском језику, а на питања се одговара бирањем једног од више понуђених одговора. Тест за добијање држављанства се састоји од 20 питања која се бирају насумице од укупног броја питања. Да бисте положили тест, морате тачно да одговорите на 75 одсто питања, или на 15 од 20 питања.

Тестови за добијање држављанства се полажу у канцеларијама Министарства за имиграцију и држављанство (Department of Immigration and Citizenship) широм Аустралије. Тестови се такође организују и на разним локацијама у свим регионалним подручјима широм Аустралије, као и у неким дипломатским представништвима у иностранству.

Када положите тест за добијање држављанства, показате да разумете обавезе које преузимате полагањем заклетве за аустралијско држављанство.

Припремање за полагање теста за добијање аустралијског држављанства

Да бисте се припремили за полагање теста за добијање држављанства, мораћете да прочитате овај приручник.

Приручник

Овај приручник садржи одељак из кога се полаже и одељак из кога се не полаже тест.

Одељак из кога се полаже тест

Све информације које треба да знате да бисте положили тест за добијање држављанства се налазе у прва три дела ове књижице:

- 1. део – Аустралија и њени људи
- 2. део – Аустралијска демократска уверења, права и слободе
- 3. део – Влада и закон у Аустралији

Мораћете да знате и разумете информације из одељка из кога се полаже тест да бисте могли да одговорите на питања у тесту за добијање држављанства.

Одељак из кога се не полаже тест

Одељак из кога се не полаже тест садржи важне информације које ће вам помоћи да разумете историју и културу Аустралије. Нећете морати да полажете тест у вези ових информација.

- 4. део – Аустралија данас
- 5. део – Наша аустралијска прича

Пробни тест

На крају одељка из кога се полаже тест наћи ћете 20 питања за вежбање која ће вам помоћи да се припремите за полагање теста за добијање држављанства.

Речник појмова

На крају одељка из кога се полаже и одељка из кога се не полаже тест налази се речник појмова (списак кључних речи и њиховог значења).

Преведена верзија овог приручника

Овај приручник је преведен на 37 језика заједнице за будуће држављане којима је лакше да читају на свом језику. Преведене верзије приручника можете да преузмете само са вебсајта „Australian citizenship“ на: www.citizenship.gov.au.

ДВД

Аудио-визуелни ДВД на енглеском језику такође стоји на располагању да би се будућим држављанима помогло да се припреме за полагање теста за добијање држављанства. ДВД садржи презентацију кључних тачака из одељка из кога се полаже тест, као и 20 питања за вежбање. ДВД служи као помоћно средство за учење особама са slabим знањем енглеског језика. ДВД можете наручити или преузети са вебсајта „Australian citizenship” на: www.citizenship.gov.au.

Помоћ током полагања теста за добијање аустралијског држављанства

Очекује се да ће већина будућих аустралијских држављана имати задовољавајући ниво писмености да би могла да заврши тест без помоћи. Особама којима је потребна помоћ због недовољног знања енглеског језика може да помогне службеник, тако што ће им гласно прочитати питања и могуће одговоре. Помоћ ће такође моћи да добију особе које не знају добро да раде на компјутеру, као и особе са инвалидитетом. Ако мислите да ће вам бити потребна помоћ током теста за добијање држављанства, молимо вас да то кажете службенику који надгледа испит.

Наша заједничка веза: Курс о аустралијском држављанству

Можда ћете имати право да похађате курс о аустралијском држављанству уместо полагања компјутерског теста.

Курс о држављанству обухвата све информације из одељка ове књижице из кога се полаже тест. Мораћете ипак да покажете да имате основно знање енглеског језика и да разумете појмове из заклетве за аустралијско држављанство.

Додатне информација о курсу можете да добијете на вебсајту „Australian citizenship” на: www.citizenship.gov.au.

Додатне информације

За додатне информације можете да назовете информативну службу за држављанство (Citizenship Information Line) на 131 880 (од понедељка до петка, од 8:30 ујутру то 4:30 по подне).

Ако вам је потребан тумач, молимо вас да позовете 131 450.

Тakoђе можете да погледате вебсајт „Australian citizenship” на: www.citizenship.gov.au.

Церемонија доделе аустралијског држављанства

Церемоније доделе аустралијског држављанства могу да буду мале, са само неколико особа, или врло велике, са више стотина или чак хиљада људи. Емоције и осећај поноса међу новим држављанима и службеницима чине церемонију врло радосним догађајем.

На почетку церемоније, можда ће вам добродошлицу пожелети представник урођеника који су традиционални власници земље на подручју где ви живите. Чућете речи добродошлице и подршке од других водећих личности у вашој локалној заједници или од владиних представника.

Прочитаћете или ћете понављати наглас речи заклетве која се полаже за аустралијско држављанство, заједно са другим особама које су се определиле да постану аустралијски држављани. То је најважнији део церемоније. Не постајете аустралијски држављанин док не положите заклетву Аустралији. Ако желите, можете да донесете и Библију/Свето писмо које ћете држати док положете заклетву.

Водеће личности из ваше заједнице или владини представници одржаће кратке говоре о значају заклетве. Примићете Потврду о аустралијском држављанству, а можда и мали поклон од заједнице. Сви ће певати националну химну Аустралије „Advance Australia Fair”. Након церемоније додељивања држављанства имаћете прилику да се упознате са другим особама које су добиле држављанство и да заједно прославите тај догађај.

Желимо вам све најбоље у настојању да добијете аустралијско држављанство и вашој тежњи ка мирном и продуктивном животу у Аустралији.

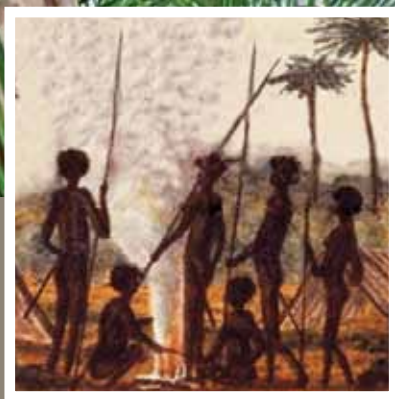

Нови држављани Аустралије на церемонији приликом доделе држављанства

Почетак одељка из
кога се полаже тест

1. део

Аустралија и њени људи

Кунем се Богом* да ћу од сада,
бити лојалан/лојална Аустралији и њеним људима,
у чија демократска уверења и ја верујем,
чија права и слободе поштујем, и
чије законе ћу подржавати и поштовати.

* Особа која полаже заклетву може да одлучи да ли ће да изговори реч „Богом” или не.

Аустралија и њени људи

На церемонији доделе држављанства ви полажете заклетву на лојалност Аустралији и њеним људима. Према томе, важно је да знате неке податке о аустралијској заједници и становништву, укључујући и о нашем урођеничком наслеђу. Такође је важно да знате како се Аустралија развијала од свог неизвесног почетка као британска колонија, до данашње стабилне и успешне мултикултурне нације.

У овом одељку прочитаћете о неким догађајима који су допринели „нашој причи“. Ту ћете наћи информације о нашим државама и територијама, као и информације о традицијама и симболима које поносно идентификујемо као типично аустралијске.

Наши људи

Аустралијски урођеници

Први становници Аустралије су били Аборицини и острвљани Торесовог мореуза. То су аустралијски урођеници. Културе аустралијских урођеника су најстарије културе на свету које су се до данас одржале.

Историјски гледано, Аборицини потичу из континенталног дела Аустралије и Тасманије. Они живе на овим просторима између 40.000 и 60.000 година.

Острвљани Торесовог мореуза потичу са острва која леже северно од Квинсленда. Они имају својствени културни идентитет.

Урођеници имају веровања и традиције којих се и данас придржавају. Они имају дубоку везу са земљом која долази до изражаја у њиховим причама, уметности и играма.

Први дани европског насељавања

Европско насељавање је почело када је првих 11 бродова са осуђеницима, боље познато као „Прва флота“, стигло из Велике Британије, 26. јануара 1788. године.

У то време британски закони су били врло строги, а затвори нису могли да приме велики број људи који су били осуђени на издржавање казне. Да би решила овај проблем, британска влада је одлучила да депортује ове осуђенике на другу страну света – у нову колонију Нови Јужни Велс.

Први гувернер колоније Новог Јужног Велса био је капетан Артур Филип (Captain Arthur Phillip). Он је успео да превазиђе бројне проблеме током првих неколико година европске колонизације. Колонија је опстала, и како је све више осуђеника и слободних досељеника долазило, колонија је расла и развијала се. Друге колоније су основане у другим крајевима земље.

Први слободни досељеници су били из Велике Британије и Ирске. Британско и ирско наслеђе имало је велики утицај на историју, културу и политичке институције Аустралије.

Злато је пронађено 1851. године у колонијама Новог Јужног Велса и Викторије. Људи из свих крајева света су долазили у ове колоније да искушају своју срећу и да се обогате. Кинези, који су у ово време долазили, представљали су прву велику групу досељеника која није била из Европе. У року од 10 година, становништво се више него удвостручило.

Аустралијска нација

Током следећих деценија, одвојене колоније су разматрале идеју о стварању једне нације.

Колоније су се 1901. године ујединиле у федерацију држава под називом Аустралијски Комонвелт. У то време, становништво Аустралије је бројало око четири милиона људи. У овај број нису били укључени урођеници.

Током прве половине 20. века, број досељеника је растао и опадао. Постојали су програми који су активно подстицали британске мигранте да се овде настане. Многи су то и урадили.

Талас досељеника који нису били британског порекла настао је после Другог светског рата, када је више милиона Европљана морало да напусти своје домовине. Велики број је дошао у Аустралију да започне нови живот.

Последњих година, преко наших програма досељавања и примања избеглица, у Аустралију су се доселили људи из свих крајева света. Људи су дошли овде да би се придружили породицама, да започну нови живот у младој земљи или да побегну од сиромаштва, рата или прогона.

Аустралијско становништво данас броји око 22 милиона људи. Четвртина тих људи су рођени у иностранству. Аустралија је увелико обогачена доприносом који су ти људи дали нашој нацији. И мада славио различитост људи у Аустралији, такође нам је циљ да изградимо кохезивну и уједињену нацију.

Аустралијски национални језик је енглески. Он је део нашег идентитета. Свако у Аустралији се подстиче да научи и да се служи енглеским језиком који ће им помоћи да учествују у аустралијском друштву. Комуницирање на енглеском језику је такође важно да бисте могли да остварите највише што можете у животу и раду у Аустралији. Други језици се такође цене. У аустралијском разноликом друштву говори се преко 200 језика.

Аустралијске државе и територије

Аустралијски Комонвелт је федерација држава и територија. Постоји шест држава и две континенталне територије. Канбера је главни град Аустралије, а свака држава и континентална територија има свој главни град.

Држава	Главни град
New South Wales (NSW)	Sydney
Victoria (Vic.)	Melbourne
Queensland (Qld)	Brisbane
Western Australia (WA)	Perth
South Australia (SA)	Adelaide
Tasmania (Tas.)	Hobart
Територија	Главни град
Australian Capital Territory (ACT)	Canberra
Northern Territory (NT)	Darwin
Канбера је такође главни град Аустралије	

Државе

Нови Јужни Велс (New South Wales) је прва колонија коју су основали Британци. Сиднеј је главни град Новог Јужног Велса и највећи град Аустралије. Сиднејски лучки мост (Harbour Bridge) и опера (Opera House) су националне знаменитости.

Викторија (Victoria) је најмања од континенталних држава. Многе лепе зграде у Викторији су изграђене богатством које је стечено за време златне грознице 1850-их. Главни град Викторије је Мелбурн.

Квинсленд (Queensland) је по величини друга највећа држава. На северу леже острва Торесовог мореуза (Torres Strait Islands). Квинсленд има тропске кишне шуме, обални појас са благом климом и унутрашњи предео који је често сув. У свету познати Велики корални спруд (Great Barrier Reef) се протеже дуж источне обале. Главни град Квинсленда је Бризбен.

Западна Аустралија (Western Australia) је највећа држава. Источни део државе је углавном пустиња, док је југозападни део државе богат пољопривредни и виноградарски крај. Многи велики рударски копови се налазе у овој држави. Око три четвртине становништва ове државе живи у главном граду Перту.

Јужна Аустралија (South Australia) има кршевиту обалу и многе познате виноградарске пределе. Аделејд је главни град са бројним примерима елегантне колонијалне архитектуре.

Тасманија (Tasmania) је најмања држава, одвојена од континента Басовим мореузом (Bass Strait). Већи део острва чине предели нетакнуте дивљине. Главни град Тасманије је Хобарт.

Територије

Територија главног града Аустралије (Australian Capital Territory) се налази између Сиднеја и Мелбурна. На том месту је и главни град државе, Канбера. У Канбери се налазе важне националне установе, као што су Парламент и Врховни суд Аустралије.

Северна Територија (Northern Territory) има тропски предео на северу и црвени пустињски предео на југу. Већина њеног малобројног становништва живи у главном граду, Дарвину, и дуж главног аутопута између Дарвина и Алис Спрингса - највећег града близу централног дела Аустралије.

Нови Јужни Велс

Викторија

Квинсленд

Западна Аустралија

Јужна Аустралија

Тасманија

Територија главног града Аустралије

Северна Територија

Традиције и симболи

Важни датуми за Аустралијанце

Дан Аустралије

26. јануара сваке године славимо Дан Аустралије. Дан Аустралије је државни празник у свакој држави и територији Аустралије.

На Дан Аустралије, и мале и велике заједнице широм Аустралије славе све оно што чини Аустралију и Аустралијанце изванредним. Овај дан је највећи годишњи јавни догађај у Аустралији.

На Дан Аустралије ми одајемо признање нашој историји и свим људима који су створили ову велику нацију. То је дан када се слави садашњица и када се даје обавеза да ћемо заједно стремити ка срећној и успешној будућности. Због тога се на овај дан одржавају бројне церемоније доделе држављанства широм Аустралије.

26. јануар је годишњица доласка Прве флоте из Велике Британије 1788. године и оснивања насеља за осуђенике у име британске владе. Заповедник Прве флоте био је капетан Артур Филип (Captain Arthur Phillip).

Уочи Дана Аустралије, председник владе саопштава у Канбери добитнике награде која се зове „Australian of the Year” (Аустралијанац/Аустралијанка године).

Бројне церемоније доделе држављанства се одржавају на Дан Аустралије сваке године

Парада на Дан Анзака

Дан Анзака

Дан Анзака (Anzac Day) се обележава 25. априла сваке године. Дан Анзака је добио име по Аустралијско-новозеландском војном корпусу који се искрцао на Галипољу у Турској за време Првог светског рата, 25. априла 1915. године.

Дан Анзака је свечани дан када се сећамо жртвовања свих Аустралијанаца који су се борили и погинули у ратовима, сукобима и мировним операцијама. Такође одајемо признање свим мушкарцима и женама због исказане храбрости и пожртвовања у ратовима.

Више информација о Дану Аустралије, Дану Анзака и о другим важним националним датумима и прославама наћи ћете у 4. делу, *Аустралија данас*.

Заставе Аустралије

Аустралија има три званичне заставе: националну заставу Аустралије, заставу аустралијских Аборицина и заставу острвљана Торесовог мореуза.

Свака држава и територија такође има своју заставу. Можете их видети на страни 11.

Национална застава Аустралије

Национална застава Аустралије је плаве, беле и црвене боје. Она има три важна дела:

- Застава Велике Британије, позната као Union Jack, је у горњем левом углу. Застава представља историју британског насељавања.
- Звезда Комонвелта је испод британске заставе. Звезда има седам кракова, по један за сваку од шест држава и један за територије.
- Јужни крст (Southern Cross), на десној страни, је сазвежђе које се види у јужној хемисфери.

Национална застава Аустралије је плаве, беле и црвене боје

Застава аустралијских Аборицина

Застава аустралијских Аборицина је црне, црвене и жуте боје. Она има три важна дела, а најчешће тумачење боја је:

- Горња половина је црне боје и представља аборицински народ Аустралије.
- Доња половина је црвене боје и представља земљу и духовну везу са земљом.
- Жути круг представља сунце.

Застава аустралијских Аборицина је црне, црвене и жуте боје

Застава острвљана Торесовог мореуза

Застава острвљана Торесовог мореуза је зелене, плаве, црне и беле боје.

- Зелене пруге представљају земљу.
- Плави део у средини представља море.
- Црне линије представљају острвљане Торесовог мореуза.
- Бели украс у средини који плесачи носе на глави, представља симбол свих острвљана Торесовог мореуза.
- Краици беле звезде представљају групе острва у Торесовом мореузу.
- Бела боја је симбол мира.

Застава острвљана Торесовог мореуза је зелене, плаве, црне и беле боје

Грб Комонвелта

Грб Комонвелта је званични симбол Аустралијског Комонвелта. Он представља наше национално јединство. Грб идентификује надлежност и имовину Аустралијског Комонвелта.

- Штит у центру представља шест држава и федерацију.
- Кенгур и ему придржавају штит са обе стране. Кенгури су животиње, а емуи птице – врсте које су својствене Аустралији.
- Изнад штита стоји златна звезда Комонвелта.
- У позадини је златна акација/мимоза (golden wattle), национални цвет Аустралије.

Грб Комонвелта

Национални цвет Аустралије

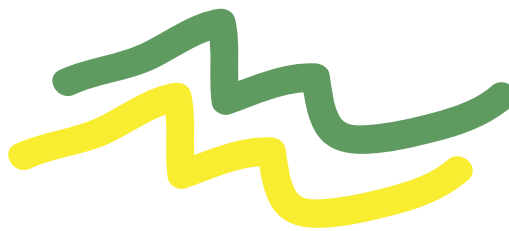
Национални цвет Аустралије је златна акација/мимоза (golden wattle). Ово мало дрво расте углавном у југоисточном делу Аустралије. Има светло зелено лишће, а на пролеће даје мноштво златно-жутих цветова. Свака држава и територија Аустралије такође има свој цветни амблем.

Златна акација/мимоза

Националне боје Аустралије

Националне боје Аустралије су зелена и златна, боје златне акације/мимозе. Дресови наших националних спортских тимова су обично зелено-златне боје.

Националне боје Аустралије су зелена и златна

Национални драги камен Аустралије

Опал је национални драги камен Аустралије. По аборицинској легенди, дуга је створила боје опала када је дотакла земљу.

Опал

Национална химна Аустралије

Национална химна Аустралије је „Advance Australia Fair”. Пева се приликом догађаја који имају национални значај. Химна се такође пева на церемонијама приликом доделе аустралијског држављанства, при одржавању великих спортских догађаја и у школама. Она уједињује нацију и јавно је изражавање радости и поноса тиме што смо Аустралијанци.

Advance Australia Fair

*Australians all let us rejoice,
For we are young and free;
We've golden soil and wealth for toil;
Our home is girt by sea;
Our land abounds in nature's gifts
Of beauty rich and rare;
In history's page, let every stage
Advance Australia Fair.
In joyful strains then let us sing,
Advance Australia Fair.*

*Beneath our radiant Southern Cross
We'll toil with hearts and hands;
To make this Commonwealth of ours
Renowned of all the lands;
For those who've come across the seas
We've boundless plains to share;
With courage let us all combine
To Advance Australia Fair.
In joyful strains then let us sing,
Advance Australia Fair.*

* Можда ћете добити питање о томе како се зове химна Аустралије, али нећете бити испитивани о речима химне.

2. део

Аустралијска демократска уверења, права и слободе

Кунем се Богом* да ћу од сада,
бити лојалан/лојална Аустралији и њеним људима,
у чија демократска уверења и ја верујем,
чија права и слободе поштујем, и
чије законе ћу подржавати и поштовати.

* Особа која полаже заклетву може да одлучи да ли ће да изговори реч „Богом” или не.

Аустралијска демократска уверења, права и слободе

На церемонији приликом доделе држављанства ви полажете заклетву да имате иста демократска уверења као и она која се поштују у Аустралији и да поштујете права и слободе народа Аустралије.

Аустралија је демократска држава. Демократија је систем владавине у коме грађани слободно бирају своје представнике да управљају земљом и да доносе законе у њихово име.

Аустралијанци верују у мир, поштовање, слободу и једнакост. Важан део тога шта значи бити Аустралијанац је поштовање различитости и избора других људи, чак и ако се не слажете са њиховим избором. Ради се о томе да се према људима праведно поступа и да се свим Аустралијанцима пружи једнаке могућности и слободе, без обзира на њихово порекло, традиције или да ли се ради о мушкарцима или женама.

Ова демократска уверења су обликовала нашу земљу и културу и то је разлог због чега тако велики број људи жели да добије аустралијско држављанство. Према томе, врло је важно да разумете ова демократска уверења, као и права и слободе које поштују сви Аустралијанци.

Наша демократска уверења

Парламентарна демократија

Аустралијски систем владавине је парламентарна демократија. То значи да сви Аустралијанци одлучују о томе како ће се земљом управљати. Власт произлази из аустралијског народа, јер аустралијски држављани редовно гласају за особе које ће их представљати у парламенту. Само парламент има право да доноси и мења законе којима се управља земљом.

У парламентарној демократији, парламентарни представници морају да одговарају народу, путем избора, за одлуке које доносе.

Владавина закона

Аустралијски закони су важни за све људе који живе у Аустралији. Аустралијанци схватају значај закона када се ради о одржавању реда и мира у друштву. Сви Аустралијанци имају право да буду заштићени аустралијским законима.

Свако мора да поштује аустралијске законе. Ако неко не поштује законе, полиција може ту особу да ухапси и да изведе пред суд.

Сви Аустралијанци су једнаки пред законом и ниједна особа или група није изнад закона. То се зове „владавина закона“. Људи који су на позицији власти у аустралијској заједници морају да поштују аустралијске законе. Ту спадају државни руководиоци, водеће личности у заједници, верске вође, као и пословни људи и полиција.

Мирољубив живот

Ми се поносимо чињеницом да живимо у мирољубивој земљи са стабилним системом власти. Сматрамо да до промена треба да дође кроз дискусију, мирно убеђивање и демократски процес. Ми одбацујемо насиље као начин да се промени нечије мишљење или закон.

Поштовање свих појединаца без обзира на порекло

Људи долазе из свих крајева света да се настане у Аустралији. Многи од њих имају друкчије културно наслеђе са различитим уверењима и традицијама. У нашем демократском друштву, сви смо ми слободни да се држимо тих уверења и традиција али да при томе не кршимо аустралијске законе.

Ми ценимо ову слободу и очекујемо од свих Аустралијанаца да се једни према другима понашају достојанствено и са поштовањем, без обзира на расу, земљу порекла, пол, сексуално опредељење, брачно стање, годиште, инвалидитет, наслеђе, културу, политику, имовинско стање или веру.

Ми ценимо ово узајамно поштовање достојанства свих особа.

Самилоост за особе којима је потребна помоћ

У Аустралији постоји дух „другарства“ (mateship). То значи да помажемо једни другима и да примамо помоћ једни од других када је потребно. Друг (mate) је често пријатељ, али може да буде и потпуни странац. Друг може да однесе оброк старијем суседу, да одвезе пријатеља на лекарски преглед или да оде у посету некоме ко је усамљен.

Због овог духа другарства многи појединци и групе помажу другима у заједници кроз волонтерски рад. И ви можете да budete волонтер. Волонтерски рад може да вам пружи велико задовољство. То је такође сјајна прилика да размените знање, савладате нове вештине и да ојачате осећај припадности аустралијској заједници. Наша влада такође помаже Аустралијанцима у нужди преко социјалног осигурања и других служби.

Наше слободе

Слобода говора и слобода изражавања

Слобода говора омогућава људима да кажу и да напишу шта мисле и да разговарају са другима о својим идејама. Слобода изражавања омогућава људима да се изразе кроз уметност, филм, музику и књижевност.

У Аустралији, ми смо слободни да кажемо и да напишемо оно што мислимо, приватно или јавно, о било којој теми. Међутим, не смо да повредимо друге особе.

Аустралијанци су слободни да мирно протестују против владиних одлука и закона

Не смо да дајемо лажне исказе, да подстичемо друге да крше закон или да наносимо штету нечијем угледу. Постоје закони којима се штити углед личности од лажних информација.

Незаконито је подстицање других људи на мржњу или насилно понашање према другима због њихове културе, етничке припадности или порекла.

Ми се можемо слободно састајати са другим људима на јавним или приватним местима да водимо неформалне разговоре или политичке дискусије.

Такође морамо да поштујемо слободу говора и изражавања других људи.

Новине, телевизија и радио имају исту слободу.

Слобода удруживања

Аустралијанци су слободни да се учлане у било коју легалну организацију, као што су политичке странке, синдикати, верске, културне или друштвене групе. Ако људи не желе да се учлане, не морају.

Аустралијанци могу да се окупљају и да протестују против владиних мера или против неке организације. Али, сви протести морају да буду у оквиру закона. То значи да морају да буду мирни и да не смеју да нанесу повреду било коме или да оштете имовину.

Слобода вероисповести и секуларна власт

Аустралија има јудео-хришћанско наслеђе и многи Аустралијанци се изјашњавају као хришћани. Државни празници Аустралије се славе и на дане хришћанских празника, као што су Велики петак, Ускрс и Божић.

Међутим, власт у Аустралији је секуларна. То значи да не постоји званична национална религија.

У Аустралији су људи слободни да припадају било којој религији, само ако практиковање те религије не крши аустралијске законе. Поред хришћанства, у Аустралији се слободно практикују ислам, хиндуизам, јудаизам и многе друге религије.

Аустралијанци такође не морају да припадају ниједној религији. Држава се односи према свим грађанима равноправно, без обзира на њихову религију или уверења.

Ова мешавина религија доприноси аустралијском живахном мултикултурном друштву.

Већина религија има своја правила, али та правила нису закон у Аустралији. На пример, развод брака, укључујући старатељство над децом и подела имовине мора да буде у складу са законима које је усвојио аустралијски Парламент. Сви Аустралијанци имају право на заштиту коју пружају ови закони. Неки верски или културни обичаји, као што је брак са више особа истовремено, су незаконити у Аустралији.

Наша једнакост

Равноправност у Аустралији

У Аустралији постоји низ закона по којима се према једној особи не сме друкчије поступати него што се поступа према другим особама због пола, расе, инвалидитета или година старости.

Равноправност мушкараца и жена

Мушкарци и жене имају једнака права у Аустралији. Дискриминација против одређене особе због њеног пола је незаконита.

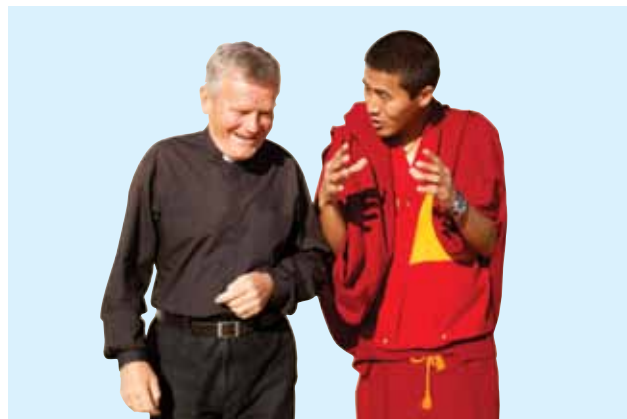
И мушкарци и жене имају право да сами доносе независне одлуке о личним стварима као што је брак, и законом су заштићени од застрашивања и насиља.

И мушкарци и жене имају равноправан приступ образовању и запошљавању. И мушкарци и жене могу да гласају и да се кандидују за парламент. И мушкарци и жене могу да приступе одбрамбеним снагама и полицији. Мушкарци и жене се третирају равноправно пред судом.

Једнакост могућности

Аустралијанци не верују у класне разлике у друштву. Напротив, ми верујемо у праведно друштво где сви заслужују равноправан третман ('fair go'). То значи да оно што појединац постигне у животу треба да буде резултат његовог труда и талента, а не његовог богатства или порекла. На пример, појединац треба да добије посао или да напредује на послу због својих вештина, способности и искуства, а не због свог порекла.

У Аустралији могу да се чују многе приче о новим досељеницима који су заузели водећа места у пословном сектору, уметностима, државној служби и спорту захваљујућу свом преданом раду и таленту.

У Аустралији су људи слободни да припадају било којој религији

Мушкарци и жене могу да приступе армији, морнарици и ваздухопловству

Сви Аустралијанци имају могућност да иду на универзитет

Одговорности и привилегије које произлазе из аустралијског држављанства

Као становник са сталним боравком у Аустралији, већ сте имали прилике да уживате у слободном и демократском друштву. Када постанете аустралијски држављанин имаћете нове одговорности. Такође ћете стећи и низ нових бенефиција.

Одговорности – шта ћете ви да дате Аустралији

Као аустралијски држављанин, мораћете да:

- поштујете закон
- гласате на савезним, државним или територијалним изборима и на референдумима
- браните Аустралију ако буде потребно
- будете члан пороте, ако вас позову.

Привилегије – шта ћете добити од Аустралије

Као држављанин Аустралије имаћете право да:

- гласате на савезним, државним или територијалним изборима и на референдумима
- предате молбу за запослење у аустралијској државној служби или за пријем у одбрамбене снаге Аустралије
- се кандидујете за парламент
- предате захтев за издавање аустралијског пасоша и да се слободно враћате у Аустралију
- добијете помоћ од аустралијских службеника док боравите у иностранству
- региструјете децу која су рођена у иностранству као аустралијске држављане по пореклу.

Одговорности

Да поштујете закон

Наши представници у влади доносе законе да би одржали ред, слободу и безбедност у друштву и да би заштитили наша права. Сви Аустралијанци морају да поштују законе које доноси аустралијски Парламент, државни и територијални парламенти и локалне управе.

Додатне информације о неким важним законима у Аустралији наћи ћете у 3. делу, *Влада и закон у Аустралији*.

Да гласате на савезним, државним или територијалним изборима и референдумима

Гласање је уједно и важно право и одговорност свих држављана Аустралије. Ми гласамо за особе које желимо да нас представљају у парламенту. На тај начин сви ми утичемо на то како треба да се управља државом и дајемо допринос будућности Аустралије.

Као држављанин, редовно ћете гласати на савезним и државним или територијалним изборима. Повремено ћете гласати и на референдумима у вези промене аустралијског Устава (Australian Constitution). Додатне информације о аустралијском Уставу наћи ћете у 3. делу, *Влада и закон у Аустралији*.

Аустралијски држављани са 18 или више година старости морају да се региструју, тј. да упишу своје име и адресу у бирачки списак. Када се упишете у бирачки списак, мораћете да гласате на савезним и државним или територијалним изборима – то важи за све аустралијске грађане који имају 18 или више година.

У неким државама није обавезно гласање на изборима за локалне управе.

Ми изражавамо своје мишљење када гласамо на савезним, државним или територијалним и локалним изборима

Да браните Аустралију ако буде потребно

Мада је служење војног рока у Аустралијским одбрамбеним снагама добровољно, ако буде потребно битно је да сви држављани Аустралије буду спремни да се удруже у одбрани нације и њеног начина живота.

Да budete члан пороте ако вас позову

Бити члан пороте је обавеза свих држављана Аустралије који имају 18 или више година старости. Порота је група обичних мушкараца и жена који саслушавају доказе у судском предмету и одлучују о томе да ли је особа невинна или крива.

Сваки Аустралијанац који се налази на бирачком списку може да буде позван да буде члан пороте.

Учествовање грађана у поротама помаже да судски систем буде отворен и фер.

Привилегије

Можете да предате молбу за запослење у аустралијској државној служби или да приступите одбрамбеним снагама

Ако сте држављанин Аустралије, можете да предате молбу за запослење у аустралијској државној служби (Australian Public Service) и да радите за аустралијску владу, на пример у Centrelink-у (Centrelink), Medicare-у (Medicare) или Аустралијској пореској управи (Australian Taxation Office).

Аустралијски држављани такође имају право да предају молбу да приступе одбрамбеним снагама Аустралије (армији, морнарици и ваздухопловству), и да на тај начин себи створе каријеру.

Можете да се кандидујете за парламент

Аустралијски држављани са 18 или више година могу да се кандидују за парламент на савезном, државном или територијалном нивоу. Бити члан аустралијског парламента је и част и велика одговорност.

Можете да предате захтев за издавање аустралијског пасоша и да се слободно враћате у Аустралију

Када постанете држављанин Аустралије, ви имате право да слободно живите у Аустралији.

Имате право да предате захтев за издавање аустралијског пасоша. Као држављанин Аустралије, слободни сте да путујете у иностранство и да се вратите у Аустралију. Није вам потребна виза да се вратите у Аустралију.

Можете да добијете помоћ од аустралијских службеника док боравите у иностранству

Аустралија има своје амбасаде, дипломатска представништва или конзулате у многим земљама. Док сте у иностранству можете да затражите помоћ од службеног лица ако вам буде потребна.

Помоћ се пружа у случају ванредних ситуација, као што су грађански немири и природне катастрофе. Службена лица могу такође да издају пасоше у хитним ситуацијама и да вам дају савет и подршку ако дође до несрећног случаја, озбиљне болест или смрти.

Када боравите у некој другој земљи, морате да поштујете законе те земље.

Можете да региструјете децу која су рођена у иностранству као аустралијске држављане по пореклу

Неки аустралијски држављани можда имају децу која су рођена у иностранству. Они могу да региструју своју децу као аустралијске држављане. Деца ће затим имати иста права и одговорности која произлазе из држављанства као и деца која су рођена у Аустралији.

Учествовање у аустралијском друштву

Аустралија подстиче све своје држављане да учествују у друштву. Држављани који учествују у друштву доприносе Аустралији на разне начине. Можете да се прикључите удружењу станара у суседству и локалним заједницама, да budete волонтер и да се бавите социјалним и друштвеним радом, да постанете члан уметничког или културног друштва, као и да активно учествујете у политичком животу.

Плаћање пореза је још један важан начин на који непосредно доприносите аустралијском друштву. Порез се плаћа на новац који зарадите, било то од плаћеног рада, пословне активности/бизниса или инвестиција.

Многе бенефиције које Аустралијанци уживају су могуће само зато што плаћамо порез. Приходи од пореза се троше на услуге као што су здравство, образовање, одбрана, путеви и железнице и социјално осигурање. Кроз рад и плаћањем пореза можете да помогнете држави да обезбеди ове важне услуге аустралијској заједници. Ове услуге помажу Аустралији да и даље буде мирна и имућна земља као што је и сада. Државне и територијалне владе и локалне општине такође наплаћују порез да би могле да плаћају услуге.

По закону, плаћање пореза је обавезно. Наплату пореза врши Аустралијска пореска управа (Australian Taxation Office - ATO) и предузећима и појединцима. Пореска управа ради на томе да сви грађани обавезно знају своја права и обавезе када се ради о порезу, како би плаћали тачан износ пореза.

3. део

Влада и закон у Аустралији

Кунем се Богом да ћу од сада,
бити лојалан/лојална Аустралији и њеним људима,
у чија демократска уверења и ја верујем,
чија права и слободе поштујем, и
чије законе ћу подржавати и поштовати.*

* Особа која полаже заклетву може да одлучи да ли ће да изговори реч „Богом” или не.

Влада и закон у Аустралији

На церемонији приликом доделе држављанства, ви се обавезујете да ћете подржавати и поштовати законе Аустралије. Важно је да разумете систем власти у Аустралији, како се закони доносе у нашој парламентарној демократији и како се ти закони спроводе. Такође је важно да знате како ћете ви, као држављанин, утицати на то како се управља државом.

На који начин могу да утичем?

Гласање

У Аустралији, држављани са 18 или више година морају да се упишу у бирачки списак и да гласају на савезним изборима. Када гласате, ви утицете на то ко ће вас представљати у парламенту. Ако нисте правилно уписани, нећете моћи да гласате на изборима.

Када се упишете у бирачки списак, гласање на савезним и државним или територијалним изборима је обавезно. Ако не гласате на изборима без ваљаног разлога, мораћете да платите казну. Обавезно гласање је начин да осигурамо да ће особе које изаберемо заиста бити оне које већина људи жели.

Аустралијска изборна комисија (Australian Electoral Commission - АЕС) је савезна агенција која спроводи савезне изборе и референдуме и ажурира савезни бирачки списак. АЕС помаже у томе да гласачи имају фер и поштене изборе. АЕС је независна од владе. Ни политичке странке, ни људи у влади, не могу да утичу на одлуке Аустралијске изборне комисије. Гласање је тајно, тако да можете слободно и безбедно да гласате за било којег кандидата. Нико други не може да види за кога гласате. Другим људима можете да кажете за кога сте гласали, али нико не може да вас натера да им то кажете.

Обраћање вашим представницима

У Аустралији ви имате право да покренете питања која вас забрињавају са вашим изабраним представником. Ваше предлоге може затим да узме у обзир парламент када буде разматрао нове законе или промене постојећих закона. На пример, ако имате предлог о томе како да се побољша имиграциони систем, можете да закажете састанак и да о томе разговарате са локалним чланом парламента. Можете такође и да пошаљете писмо са вашим предлозима.

На овај начин обични Аустралијанци могу да утичу на стварање закона и владину политику.

Како је настао наш систем власти?

Федерација

Пре 1901. године, Аустралија је била сачињена од шест одвојених, самоуправних британских колонија.

У оквиру својих граница, свака колонија је имала свој устав и своје законе који су се односили на одбрану, имиграцију, поштарину, трговину и превоз.

Људи су желели да уједине колоније и да створе једну аустралијску нацију из више разлога. Трговина и превоз између колонија су били скупи и спори. Спровођење закона преко границе је било тешко. Колоније су такође имале слаб одбрамбени систем. Још важније је било то што је аустралијски национални идентитет почео да се формира. Спортски тимови су почели да представљају Аустралију на међународним такмичењима и јединствена аустралијска култура је почела да се ствара у популарним песмама, поезији, причама и уметности.

Уједињење нације је био тежак задатак, али током времена, идеја о аустралијској нацији је постала реалност. Аустралијанци су поносни на то што њихова нација није настала револуцијом или крвопролићем, већ преговорима и референдумом.

1. јануара 1901. године, колоније су се ујединиле у федерацију држава под називом Аустралијски Комонвелт (Commonwealth of Australia).

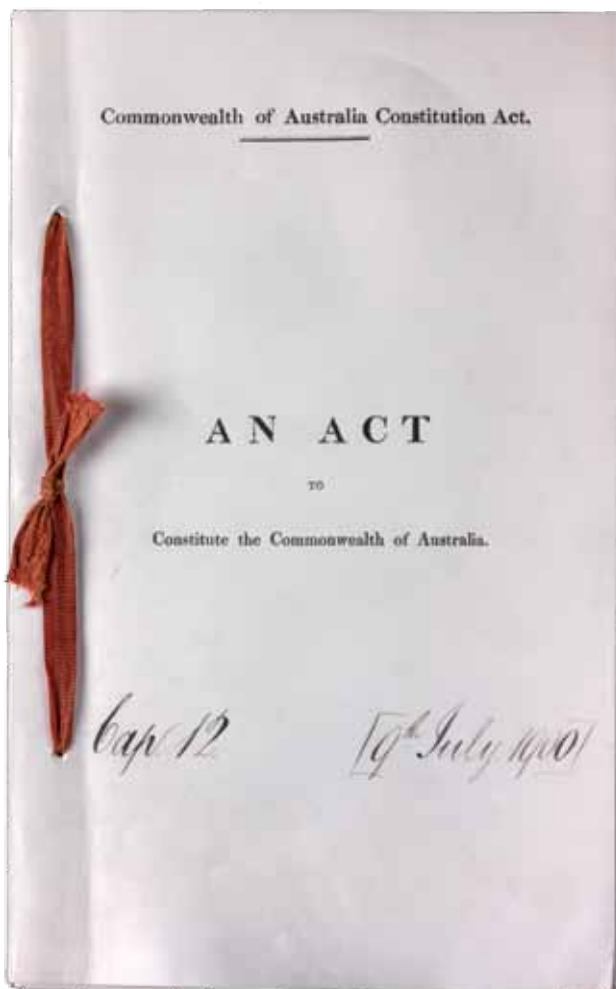
Аустралијски Устав

Закон о Уставу Аустралијског Комонвелта из 1900. године (*Commonwealth of Australia Constitution Act 1900*) је правни документ који поставља основна правила за управљање Аустралијом. Аустралијски Устав је првобитно усвојен као део британског парламентарног закона 1900. године. Када је Устав ступио на снагу 1. јануара 1901. године, аустралијске колоније су постале једна независна нација - Аустралијски Комонвелт.

Аустралијским Уставом установљен је Парламент Аустралијског Комонвелта, заједно са Представничким домом (House of Representatives) и Сенатом (Senate). Уставом је установљен и Врховни суд Аустралије (High Court of Australia), који има овлашћења да примењује и тумачи законе Аустралије.

Аустралијски Устав може једино да се мења специјалним гласањем, познатим као референдум.

На референдуму мора да постоји дупла већина да би се аустралијски Устав могао променити. То значи да већина гласача у већини држава и већина гласача широм земље мора да гласа за промену.

Аустралијски Устав

Како се контролише власт?

Аустралијски Устав дели власт на три гране. То је зато да би се спречила особа или група људи да преузме целокупну власт у Аустралији.

Законодавна власт

Парламент има овлашћења да доноси законе. Парламент је састављен од представника које је изабрао народ Аустралије.

Извршна власт

Извршна власт је власт која спроводи законе у пракси. Извршна власт укључује министре аустралијске владе и Генералног гувернера. Сваки министар је одговоран за једно или више владиних министарстава.

Судска власт

Судије имају овлашћења да тумаче и примењују закон. Судови и судије су независни од парламента и владе.

Ова овлашћења произилазе из Устава Аустралије.

Ко је шеф аустралијске државе?

Шеф аустралијске државе је Краљица Аустралије, Њено величанство Краљица Елизабета II.

У Аустралији Краљица не учествује у свакодневном раду владе. Краљица именује Генералног гувернера (Governor-General) као свог представника у Аустралији, по савету Председника аустралијске владе (Australian Prime Minister). Генерални гувернер делује независно од свих политичких странака.

У свакој држави постоји гувернер који представља Краљицу са надлежностима сличним генералном гувернеру.

Уставна монархија

Аустралија је уставна монархија. Уставна монархија је облик владавине са краљем или краљицом као шефом државе али који/која мора да поступа у складу са уставом.

Аустралијски систем парламентарне демократије је заснован на британском систему који се развијао више векова. У аустралијском систему, вођа аустралијске владе је Председник владе.

Улога Генералног гувернера

Генерални гувернер:

- потписује нацрте закона које усвоји аустралијски Парламент (то се зове Краљевски пристанак)
- потписује одредбе
- обавља церемонијалне дужности
- одобрава именовање аустралијске владе и њених министара, савезних судија и других службених лица.

Генерални гувернер има и специјална овлашћења позната као „резервна овлашћења“, која могу да се употребе само у специфичним околностима.

Који су неки од аустралијских политичких вођа?

Шеф државе

Краљица Аустралије

Генерални гувернер

Представник шефа државе у Аустралији

Гувернер

Представник шефа државе у свакој од држава Аустралије

Председник владе

Шеф аустралијске владе

Премијер

Шеф државне владе

Главни министар

Шеф територијалне владе

Владин министар

Члан парламента кога је изабрао шеф владе да буде одговоран за неку област која је у надлежности владе

Члан Парламента

Изабрани представник народа Аустралије у аустралијском Парламенту или државном или територијалном парламенту

Сенатор

Изабрани представник државе или територије у аустралијском Парламенту

Градоначелник или председник среза

Шеф локалне општине

Одборник

Изабрани члан локалне општине

Стара зграда Парламента у Канбери, отворена 1927. године

Како се управља Аустралијом?

Аустралијска влада

Аустралијска влада се такође зове и Савезна влада или Влада Комонвелта.

Аустралијски Парламент има два дома:

- Представнички дом
- Сенат.

Чланове оба дома директно бира народ Аустралије на савезним изборима. Када гласате на савезним изборима обично бирате представнике за оба дома.

Нова зграда Парламента у Канбери, отворена 1988. године

Представнички дом

Представнички дом (House of Representatives) се понекад зове и Доњи дом (Lower House) или Дом народа (People's House).

Аустралија је подељена на савезне изборне јединице. Аустралијанци у свакој изборној јединици гласају за једну особу која ће их представљати у Представничком дому. Тај представник се зове члан Парламента (Member of Parliament - MP).

Број чланова Парламента из сваке државе и територије се одређује на основу броја њених становника. У Аустралији се бира укупно 150 чланова за Представнички дом.

Важан задатак Представничког дома је да разматра, расправља и гласа о предлозима нових закона или о изменама постојећих закона. Чланови Представничког дома такође расправљају о стварима које су од националног значаја.

Представнички дом

Сенат

Сенат (Senate) се понекад зове и Горњи дом (Upper House), Ревизорски дом (House of Review) или Дом држава (States' House).

Све државе су равноправно заступљене у Сенату, без обзира на број њихових становника. Из сваке државе има по 12 представника. Обе континенталне територије бирају по два представника. Укупно се бира 76 представника и они се зову сенатори.

Сенатори такође разматрају, расправљају и гласају о предлозима нових закона или о изменама постојећих закона. Сенатори такође расправљају о стварима које су од националног значаја.

Сенат

Државне и територијалне владе

Аустралија има шест држава и две континенталне територије. Свака држава има свој устав и парламент. Државне и територијалне владе имају седишта у својим главним градовима.

Шеф државне владе је Премијер, а шеф територијалне владе је Главни министар.

Државне владе функционишу на сличан начин као и аустралијска влада. У свакој држави Гувернер представља Краљицу Аустралије. У Северној Територији, Генерални гувернер именује Администратора. Улога и одговорности Администратора су сличне улози и одговорностима државног Гувернера.

Као и приликом гласања за аустралијску владу, људи гласају да изаберу представника за своје подручје. Ти представници постају чланови државног или територијалног парламента.

Локална управа

Све државе и Северна територија су подељене на подручја са локалном управом. Ова подручја могу да се зову градови, срезови, или општине. Свако подручје има своју локалну општину. Општине су задужене за планирање и пружање услуга локалним заједницама. Држављани на подручјима сваке локалне управе гласају да изаберу локалне одборнике.

Шта раде сва три нивоа власти?

Аустралијска влада је задужена за:

- порез
- управљање националном економијом
- имиграцију и држављанство
- запошљавање
- поштанске услуге и комуникационе мреже
- социјално осигурање (пензије и породичну помоћ)
- одбрану
- трговину
- аеродроме и ваздухопловну безбедност
- спољне послове (односе са другим земљама).

Аустралијска влада је задужена за управљање националном економијом

Државне и територијалне владе су задужене за:

- болнице и здравствене службе
- школе
- железнице
- путеве и контролу друмског саобраћаја
- шумарство
- полицију
- јавни превоз.

Државне и територијалне владе су задужене за болнице

Локалне управе су задужене за:

- уличне и саобраћајне знакове
- локалне путеве, тротоаре и мостове
- канализацију
- паркове, игралишта, базене и спортске терене
- кампове и ауто-кампове
- инспекцију хране и меса
- буку и контролу животиња
- одношење смећа
- локалне библиотеке, сале и друштвене центре
- одређена питања која се тичу обданишта и старачких домова
- грађевинске дозволе
- социјално планирање
- питања локалне животне средине.

Локалне управе су задужене за игралишта

Неке одговорности су заједничке свим нивоима власти. Веће аустралијских влада (Council of Australian Government - COAG) је основано да подстиче сарадњу између разних нивоа власти.

Коју улогу имају политичке странке у управљању Аустралијом?

Политичка странка је група људи која има сличне идеје о томе како треба да се управља земљом. Они раде заједно да би се идеје њихове странке претвориле у законе. Главне политичке странке у Аустралији су Аустралијска лабуристичка странка (Australian Labor Party), Либерална странка Аустралије (Liberal Party of Australia), Национална странка (Nationals) и Аустралијска странка зелених (Australian Greens).

Већина чланова парламента и сенатора припадају политичким странкама. Неки политичари не припадају ниједној политичкој странци. Они се зову независни.

У Аустралији ви можете да приступите политичкој странци ако желите.

Како се формира аустралијска влада?

После избора, политичка странка или коалиција странака са већином чланова у Представничком дому формира аустралијску владу. Вођа ове странке постаје шеф аустралијске владе, тј. Председник владе (Prime Minister).

Политичка странка или коалиција странака са другим по броју чланова у Представничком дому зове се опозиција. Њен шеф се зове вођа опозиције (Leader of the Opposition).

Председник владе бира чланове парламента или сенаторе који ће бити министри. Министри су задужени за важне области у влади (звани портфељи), као што су запошљавање, урођеничка питања или финансије. Министри са главним портфељима сачињавају кабинет, тј. главно тело аустралијске владе за доношење одлука.

Врховни суд Аустралије

Како се доносе закони?

Грађани Аустралије бирају људе који ће их представљати у аустралијском Парламенту.

Аустралијски Парламент доноси и мења законе за добробит нације.

Члан аустралијског Парламента предлаже нови закон или промену постојећег закона. Овај предлог се зове нацрт закона (Bill).

Представнички дом и Сенат разматрају, дискутују и гласају о томе да ли се слажу са нацртом закона.

Ако се већина чланова у сваком дому Парламента сложи са нацртом закона, исти се упућује Генералном гувернеру.

Када Генерални гувернер потпише нацрт закона, то постаје закон. То се зове Краљевски пристанак (Royal Assent).

Државни и територијални парламенти доносе своје законе на сличан начин.

Како се спроводе закони?

Судови

У Аустралији, судови су надлежни за тумачење и примену закона. Они су независни од владе. Судови одлучују о томе да ли је неко прекршио закон и колика ће казна бити. Свако има право да га пред судом заступа адвокат. Судови могу да доносе одлуке само на основу предочених доказа.

Судије виших и основних судова

Судија вишег суда (judge) или основног суда (magistrate) је највећи ауторитет у суду. Судије вишег и основног суда су независне и нико не може да им каже какве одлуке да донесу.

Судије виших и основних судова именује влада, али влада не може да их опозове ако се не слаже са њиховим одлукама.

Порота

Судови у неким случајевима користе пороту да одлуче да ли је особа прекршила закон.

Порота је група обичних грађана који су насумице изабрани из укупне популације. Судија објасни закон пороти. Ако у кривичном поступку порота прогласи особу кривом, судија одлучује о казни.

По закону, у Аустралији се људи сматрају невиним све док их суд не прогласи кривим.

Полиција

Полиција одржава ред и мир у заједници. Њен задатак је да штити животе и имовину. Полиција је независна од владе. Ако полиција сматра да је нека особа прекршила закон, они могу да је ухапсе и изведу пред суд. Полиција може да сведочи на суду, али суд одлучује да ли је особа крива или не.

Државе и територије имају своје полицијске снаге. Оне се боре против криминала у складу са државним и територијалним законима.

Аустралија такође има и националну полицију која се зове Савезна полиција Аустралије (Australian Federal Police). Савезна полиција Аустралије истражује кривична дела којима се крши савезни закон, на пример, трговина дрогом, кривична дела против националне безбедности и кривична дела против животне средине. Савезна полиција Аустралије је такође задужена за опште полицијске дужности на Територији главног града Аустралије.

У Аустралији, полиција и заједница имају добре односе. Ви можете да пријавите кривична дела и да тражите помоћ од ваше локалне полиције.

Важно је да се упознате за законима у Аустралији, јер непознавање закона није оправдање за његово кршење.

Подмићивање полицајаца се сматра озбиљним кривичним делом. Кривично дело је и када се само понуди мито полицајцу.

Кривична дела у Аустралији

Нека од најозбиљнијих кривичних дела су убиство, физички напад, сексуални напад, насиље против лица и имовине, оружана пљачка или крађа, полни однос са децом или младим особама која су млађа него што је то законом дозвољено за полни однос, опасна вожња моторног возила, поседовање и коришћење илегалних дрога и превара.

Као и у другим земљама, насиље према другим особама је незаконито у Аустралији и сматра се врло озбиљним кривичним делом. Ту спада насиље у кући и у браку, познато као насиље у породици. Насиље у породици укључује физичко, сексуално или психолошко злостављање или наношење повреда, присилне сексуалне односе, присилну изолацију или ускраћивање финансијских средстава.

Ношење оружја, као што су ножеви или пиштољи, је незаконито у Аустралији. Особа која жели да има пиштољ, на пример, за употребу на фарми, мора прво да добије дозволу од полиције.

Саобраћајни прекршаји

Прописи који се тичу путева и саобраћаја су у надлежности државних и територијалних влада. Људи могу да буду кажњени великим новчаним казнама или чак затвором због кршења саобраћајних прописа. Да бисте могли да возите аутомобил у Аустралији, морате да имате локалну возачку дозволу и аутомобил мора да буде регистрован.

Сви путници у аутомобилу морају да имају везане појасеве. Бебе морају да буду смештене у одобреним седиштима за бебе у аутомобилу. Саобраћајни прописи који се односе на прекорачење брзине и вожњу након конзумирања алкохола и дрога су врло строги. Такође је незаконито разговарати преко мобилног телефона који се држи у руци у току вожње.

Закључак

Наше демократске институције су створиле мирно и стабилно друштво. Ми имамо богату и јединствену културу у којој могу и други да учествују. Као аустралијски држављанин, ви ћете постати део приче о нашој нацији и даћете допринос нашој будућности. Аустралија вам жели добродошлицу. Држављанство је наша заједничка веза.

Да бисте се припремили за тест за добијање држављанства, покушајте да одговорите на питања у пробном тесту на странама 34 и 35.

Речник појмова из одељка и кога се полаже тест

Аустралијска државна служба

државна министарства и запослени у њима

Пол се запослио у аустралијској државној служби и ради као службеник у Centrelink-у.

грађански немири

демонстрације и побуне великог броја људи, обично као знак протеста због владиних одлука или политике

Грађански немири су избили пошто је влада усвојила непопуларне законе.

коалиција

удружење две или више странака, обично ради формирања владе или опозиције

Након избора ниједна странка није имала већину у Представничком дому, тако да су се две странке са сличним идејама удружиле да формирају коалицију.

комисија

група људи са званичним обавезама

Независна комисија организује изборе.

уставна монархија

држава у којој је краљ или краљица шеф државе чија власт је ограничена уставом

Нашим Уставом Аустралијски Комонвелт је установљен као уставна монархија, са краљем или краљицом Уједињеног Краљевства као шефом државе.

суд

место где судија вишег или основног суда разматра правне предмете

Када људи прекрше закон, могу да иду на суд.

кривични поступак

саслушање чињеница у суду о наводном кривичном делу да би могла да се донесе одлука о томе да ли је неко крив или невин

После спроведеног кривичног поступка, пљачкаш банке је послат у затвор.

демократија

владавина народа преко изабраних представника

Грејс је срећна што живи у демократији где може да гласа за свог представника у парламенту.

трговина дрогом

ношење или куповина дроге за илегалну продају

Џес је послата у затвор због трговине дрогом.

ускраћивање финансијских средстава

облик насиља у породици када један партнер у вези спречава другог партнера да прими новац или да располаже новцем

Лени су ускраћивана финансијска средства јер јој муж није давао новца.

избори

догађај када држављани бирају особу да их представља у парламенту

Аустралијски држављани са 18 година старости или више морају да гласају на изборима.

бирачки списак

списак људи који имају право да гласају на изборима или референдумима

Када је Јана стигла на гласачко место, службеник је потражио њено име у бирачком списку.

примена закона

да би људи обавезно поштовали закон

Полиција примењује закон и одржава мир.

извршна власт

овлашћење и надлежност да спроводи законе; једна од три гране власти по аустралијском Уставу

Министри у аустралијској влади и Генерални гувернер имају извршну власт да спроводе законе које донесе аустралијски Парламент.

федерација

уједињење колонија у једну нацију с тим да колоније задржавају одређене надлежности

1901. године, колоније су се ујединиле у федерацију под називом Аустралијски Комонвелт.

Прва флота

група од 11 бродова која је кренула из Британије под вођством капетана Артура Филипа (Captain Arthur Phillip)

да оснује колонију осуђеника у Новом Јужном Велсу

На дан Аустралије обележавамо долазак Прве флоте у Сиднејски залив 26. јануара 1788. године.

цветни емблем

национални цвет

Цветни емблем Аустралије је златна акација/мимоза (golden wattle).

присилна изолација

облик насиља у породици када један партнер у вези контролише другог партнера - кога виђа и с ким разговара, шта чита и где иде

Сенди је била жртва присилне изолације јер јој муж није дозвољавао да посети пријатеље и породицу.

од сада

од сада и убудуће

На церемонији приликом доделе држављанства ви дајете обећање да ћете од сада бити лојални Аустралији.

знаменитост

добро познати лик

Опера је позната знаменитост Сиднеја.

урођеници

првобитни становници земље – у Аустралији то су Аборицини и острвљани Торесовог мореуза

Аустралијски урођеници чине 2,5 одсто укупног становништва Аустралије.

јудео-хришћанство

односи се и на јеврејску и на хришћанску религију

Јудео-хришћанске вредности су засноване на учењима из Библије.

судска власт

овлашћење и надлежност да тумачи и примењује законе; једна од три гране власти по аустралијском Уставу
Судови у Аустралији имају судску власт да тумаче и примењују закон.

законодавна власт

овлашћење и надлежност да доносе и мењају законе; једна од три гране власти по аустралијском Уставу
По Уставу, парламент има законодавну власт, то јест, овлашћење да доноси законе.

слободе (слобода)

лична слобода и независност

У нашем демократском друштву људи имају слободу говора, слободу изражавања, слободу вероисповести и слободу удруживања. Ми ценимо ове слободе.

судија основног суда

судија (вођа) нижег суда

Судија основног суда је прогласио лопова кривим и послао га у затвор.

другарство

помагати и примати помоћ од других, нарочито у тешким временима

Када се мој аутомобил покварио, други возачи су ми помогли да га погурам, све у духу другарства.

национална химна

национална песма

Национална химна Аустралије је „Advance Australia Fair“.

парламентарна демократија

систем владавине заснован на редовним изборима представника у парламент од стране грађана

У парламентарној демократији људи гласају за своје представнике.

становник са сталним боравком

особа која има визу да ради и живи у Аустралији без временског ограничења

Абдулин комшија из Јапана има право сталног боравка у Аустралији и ради у банци.

политичка странка

група људи са сличним идејама о томе како треба управљати државом

Чланови политичке странке се састају редовно, на пример, да расправљају о побољшању јавног превоза.

државна служба

коришћење времена, енергије и способности за добробит нације

Џос је обављала важан државни посао тако што је помагала избеглицама да се населе у Аустралији.

референдум

гласање свих гласача о предлогу за измену Устава Аустралије

На референдуму 1967. године, људи су гласали да се урођеници Аустралије уврсте у попис становништва.

представник

особа која ради или говори у име других

Представнику моје локалне општине се свидела моја идеја коју је изнео на састанку општине.

ревизија

разматрање предлога новог закона и одлучивање о томе да ли да се прихвати или одбаци

Сенат, као Ревизорски дом, расправљао је о нацрту закона о порезу који је донео Доњи дом.

тајно гласање

систем гласања по коме бирачи гласају тајно, да нико не би могао да утиче или да врши притисак на њих да гласају на одређени начин

Приликом тајног гласања нико вас не гледа док попуњавате гласачки листић.

секуларно

одвојено од религије

У секуларном друштву не постоји званична религија.

основати

изградити, утемељити, почети

Гувернер Филип је основао прву колонију у Новом Јужном Велсу.

срез

подручје локалне управе

Путеви у мом срезу су врло безбедни.

социјално осигурање

државне пензије или бенефиције за помоћ незапосленим особама, особама са инвалидитетом, старијим особама и другима у нужди

Када је Транг изгубила посао, морала је да преда захтев за социјалну помоћ.

окушати срећу

рескирати

Сваке године, на дан коњских трка у Купу Мелбурна (Melbourne Cup), окушам срећу и кладим се са \$10.

волонтер

особа која даје своје време особи или организацији без очекивања да ће за то бити плаћена

Раза је волонтер и учи људе енглески у њиховој кући.

Пробни тест

Аустралија и њени људи

1. Шта обележавамо на Дан Анзака?

- а. Искрцавање Аустралијско-новозеландског војног корпус на Галипољу
- б. Долазак првих слободних колониста из Британије
- ц. Долазак Прве флоте у Сиднејски залив

2. Које су боје заставе аустралијских Аборицина?

- а. Црна, црвена и жута
- б. Зелена, бела и црна
- ц. Плава, бела и зелена

3. Који званични симбол Аустралије представља имовину Комонвелта?

- а. Национална химна
- б. Аустралијски национални цвет
- ц. Грб Комонвелта

Аустралијска демократска уверења, права и слободе

4. Која од следећих изјава о аустралијском систему власти је тачна?

- а. Краљица Аустралије бира људе да формира аустралијски Парламент
- б. Владу бира народ
- ц. Председник владе бира чланове Парламента

5. Који од следећих је пример слободе говора?

- а. Новине могу да пишу о било којој теми
- б. Мушкарци и жене се третирају равноправно пред судом
- ц. Аустралијанци су слободни да не прате ниједну религију

6. Која од следећих изјава о влади у Аустралији је тачна?

- а. Влада не дозвољава неке религије
- б. Влада у Аустралији је секуларна
- ц. Верске законе усваја парламент

7. Који од следећих је пример равноправности у Аустралији?

- а. Сви прате исту религију
- б. Мушкарци и жене имају иста права
- ц. Сви су чланови исте политичке странке

8. Коју од следећих обавеза имају аустралијски држављани са 18 или више година?

- а. Да присуствују састанцима локалне општине
- б. Да гласају на изборима
- ц. Да имају важећи аустралијски пасош

9. Коју од следећих обавеза имају аустралијски држављани са 18 или више година?

- а. Да раде добровољно у заједници
- б. Да са собом увек носе пасош
- ц. Да буду члан пороте ако буду позвани

10. Која од следећих изјава о пасошу је тачна?

- а. Држављани Аустралије могу да поднесу захтев за издавање пасоша
- б. Становници са сталним боравком могу да имају аустралијски пасош
- ц. Држављанима Аустралије је потребан пасош и виза да би могли да се врате у Аустралију

Влада и закон у Аустралији

11. Која од следећих изјава о гласању на изборима у Аустралији је тачна?

- а. Људи су слободни и безбедни да гласају за било ког кандидата
- б. Гласање се обавља подизањем руке
- ц. Људи морају да напишу своје име на гласачком листићу

12. Шта се десило у Аустралији 1. јануара 1901. године?

- а. Аустралијски Устав је промењен на референдуму
- б. Аустралијски Устав је ступио на снагу
- ц. Формиран је Аустралијско-новозеландски војни корпус

13. Како се зове правни документ у коме су изложена правила за управљање Аустралијом?

- а. Аустралијска федерација
- б. Аустралијски Комонвелт
- ц. Устав Аустралије

14. Шта је референдум?

- а. Гласање да се промени влада
- б. Гласање да се промени Устав Аустралије
- ц. Гласање да се промени Председник владе

15. Која грана власти има овлашћење да тумачи и примењује законе?

- а. Законодавна
- б. Извршна
- ц. Судска

16. Која од следећих је улога Генералног гувернера?

- а. Да именује државне премијере
- б. Да потписује нацрте закона које усвоји аустралијски Парламент
- ц. Да именује шефа државе

17. Која од следећих изјава о државним владама је тачна?

- а. Све државе имају исти устав
- б. Свака држава има свој устав
- ц. Државе немају устав

18. Које име се даје странки или коалицији странака са другим по броју чланова у Представничком дому?

- а. Влада
- б. Опозиција
- ц. Сенат

19. Како се зове предлог новог закона у парламенту?

- а. Краљевски пристанак
- б. Нацрт закона
- ц. Дебата

20. Ко одржава ред и мир у Аустралији?

- а. Државни службеници
- б. Полиција
- ц. Правници

Одговори:

1а, 2а, 3ц, 4б, 5а, 6б, 7б, 8б, 9ц, 10а, 11а, 12б, 13ц, 14б, 15ц, 16б, 17б, 18б, 19б, 20б

Крај одељка из кога се полаже тест